

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100964

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 21-10-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дубняк Златислав Олександрович

2. Dubniak Zlatyslav O.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 033

Назва наукової спеціальності: Гуманітарні науки. Філософія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 12-09-2022

Спеціальність за освітою: Філософія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.001.337

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 02.11.21

Тема дисертації:

1. Реконструкція лібералізму у філософії прагматизму
2. Reconstruction of liberalism in the philosophy of pragmatism

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячене аналізу й критиці головних версій прагматичної реконструкції лібералізму. Вибір теми дисертації зумовлений двома обставинами. По-перше, в межах міжнародних прагматичних студій, що займаються дослідженням і розвитком прагматичної інтелектуальної традиції, донині не існувало праць, які б виокремлювали, порівнювали, систематизували й оцінювали в межах одного теоретичного цілого усі головні версії прагматичного підходу до лібералізму, тоді як ліберальна проблематика була однією з центральних у політичній філософії представників цієї традиції. По-друге, українська гуманітарна наука дотепер виявляла лише поодинокий інтерес до філософії прагматизму та її політично-філософських здобутків, зокрема до україномовної адаптації англійських понять прагматизму. Дана дисертація є спробою заповнити ці дослідницькі прогалини й відкрити нові горизонти розуміння у зазначених галузях. Методологія дисертації включала використання концептуального аналізу, компаративізму та критичного методу. З жанрового боку дисертаційне дослідження здійснене як праця в галузі історії ідей (Geistesgeschichte) та аналітичної філософії. Основним матеріалом для дослідницьких зусиль були оригінальні англійські праці таких провідних прагматистів, як Ч. Пірс, В. Джеймс, Дж. Дьюї, С. Гук та Р. Рорті, а також роботи іноземних та українських дослідників прагматизму. Низка історико-філософських та аналітико-філософських завдань визначила структуру дисертації, а їхнє виконання допомогло отримати дослідницькі результати. (1) З'ясовано, якими були внутрішні ідейні джерела прагматичної реконструкції лібералізму. В прагматичній традиції з початку її існування такі батьки-засновники, як Пірс і Джеймс, заклали дві специфічні лінії думки: романтичну та наукову. Вони мали суттєвий вплив не лише на подальшу прагматичну епістемологію чи метафізику, але й на прагматичну ліберальну теорію, що вперше постала у працях Дьюї, Гука й Рорті. (2) Висвітлено, яким було теоретико-філософське підґрунтя головних версій прагматичної реконструкції лібералізму. Проаналізовано три відмінні засадничі піднапрями: натуралістичний прагматизм Дьюї, що синтезував ідеї Пірса і Джеймса, позитивістський неопрагматизм Гука, що наслідував дьюїанські погляди, але водночас перейняв пірсіанські наукові акценти, та постмодерністський неопрагматизм Рорті, що радикалізував джеймсіанські романтичні акценти. (3) Визначено специфіку головних версій прагматичної теорії лібералізму. У прагматичній традиції було запропоновано три своєрідні версії прагматичної теорії лібералізму: відроджуваний лібералізм Дьюї, реалістичний лібералізм Гука та іронічний лібералізм Рорті. Завдяки покладанню на згадані вище засадничі піднапрями кожна з трьох версій прагматичного лібералізму включала специфічне розуміння понять "свободи", "авторитету", "індивідуальності" й "громади." Загальною особливістю проекту Рорті було намагання розчинити структури, наприклад, мислити свободу суто в негативній концепції, розглядати джерелом політичного авторитету уяву тощо. Тоді як Гук був схильний до перебільшеного покладання на структури, наприклад, не лише до захисту позитивної концепції свободи, але й до риторики розумного жертвування свободами. Дьюї ж намагався уникнути таких крайнощів. (4) Розвинуто провідні сучасні дискусії щодо вагомості головних версій прагматичної реконструкції лібералізму. Розкрито головні аргументи в дискусії щодо іронічного лібералізму між Р. Бернстейном і В. Кертисом, та щодо реалістичного лібералізму між М. Фестенстейном і Р. Талісом. Доведено слабкість тези Кертиса про корисність іронічно-ліберальних чеснот і підсилено думку Бернстейна про релятивний характер іронічного лібералізму за допомогою критичного розгляду головних понять іронічного лібералізму. Аналогічно обґрунтовано недостатню проникливість тези Таліса про корисність деліберативних чеснот і розвинуто позицію Фестенстейна щодо авторитарних схильностей пірсіанської політичної філософії Таліса й Гука. (5) Окреслено сучасні перспективи прагматичного лібералізму. Визначено спроможність головних версій прагматичного лібералізму відповідати на такі кризові виклики сучасного ліберального суспільства, як криза ідентичності, інформаційна криза, авторитарна криза. У цьому стосунку доведено непридатність іронічного лібералізму Рорті, часткову цінність реалістичного лібералізму Гука та перспективність відроджуваного лібералізму Дьюї. Ключові слова: американська філософія, філософія прагматизму, аналітична філософія, космологія, епістемологія, політика, реконструкція лібералізму, сила, свобода, раціональність, здоровий глузд, особистість, громада, релятивізм, абсолютизм.

2. Dissertation for acquiring the degree of Doctor of Philosophy in the specialty 033 "Philosophy" (03 – Humanities). Taras Shevchenko National University of Kyiv. – Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, 2022. The dissertation is devoted to the analysis and critique of the main versions of pragmatic reconstruction of liberalism. The choice of dissertation topic is due to two circumstances. Firstly, until now, there have been no works within international pragmatic studies that have discriminated, compared, systematized, and evaluated all major versions of pragmatic approach to liberalism within a single theoretical whole. Secondly, the Ukrainian humanities have so far shown only sporadic interest in the political philosophy of pragmatism, in particular in the Ukrainian-language adaptation of English-language notions of pragmatism. This dissertation is an attempt to fill these research gaps and open new horizons of understanding in these areas. The methodology of the dissertation included the use of conceptual analysis, comparative analysis, and critique. From the genre point of view, the dissertation research is carried out as a work in the field of history of ideas (Geistesgeschichte) and analytical philosophy. The main material for the research efforts was the original English-language works of such leading pragmatists as C. Peirce, W. James, J. Dewey, S. Hook, and R. Rorty, as well as the works of foreign and Ukrainian researchers of pragmatism. A number of historical-philosophical and analytical-philosophical tasks determined the structure of the dissertation, and their implementation helped to obtain results characterized by scientific novelty.

(1) The internal theoretical sources of the pragmatic reconstruction of liberalism were clarified. In the pragmatic tradition, founding fathers, such as Peirce and James, developed two specific lines of thought: romantic and scientific. They had a significant impact not only on further pragmatic epistemology or metaphysics, but also on pragmatic liberal theory, first introduced by Dewey, Hook, and Rorty. (2) The ultimate philosophical basis of the main versions of the pragmatic reconstruction of liberalism was highlighted. Three distinct fundamental sub-movements were highlighted: Dewey's naturalistic pragmatism, which synthesized Peirce's and James' ideas, Hook's positivist neo-pragmatism, which followed Dewey's views although adopted Peirce's scientific accents, Rorty's postmodernist neo-pragmatism, which radicalized James' romantic intuitions. (3) The specificity of the main versions of the pragmatic theory of liberalism was determined. The study established that in the pragmatic tradition, three unique versions of the pragmatic theory of liberalism were proposed: Dewey's renascent liberalism, Hook's realistic liberalism, and Rorty's ironic liberalism. By relying on the above-mentioned fundamental sub-movements, each of the three versions of pragmatic liberalism included a specific understanding of the concepts of "freedom", "authority", "individuality", and "the public." A general feature of Rorty's project was the attempt to dissolve structures, for example, to think of freedom as a purely negative concept, to consider the imagination as a source of political authority, and so on. While Hook was prone to an exaggerated reliance on structures, for example, not only to defend the positive concept of freedom, but also to support the rhetoric of a reasonable sacrifice of freedoms. In contrast, Dewey tried to avoid such extremes. (4) Leading contemporary discussions on the validity of the main versions of the pragmatic reconstruction of liberalism were developed. The study interpreted the main arguments in the discussion on ironic liberalism between R. Bernstein and W. Curtis, and on realistic liberalism between M. Festenstein and R. Talisse. The weakness of Curtis' thesis on the utility of ironic-liberal virtues was substantiated, and Bernstein's opinion on the relative nature of ironic liberalism was strengthened by critical consideration of the main concepts of ironic liberalism. Similarly, Talisse's thesis on the benefits of deliberative virtues was undermined, and Festenstein's position on the authoritarian tendencies of Talisse's and Hook's political philosophy was developed. (5) The current prospects of pragmatic liberalism were outlined. The capability of the main versions of pragmatic liberalism to respond to such challenges of modern liberal society as identity crisis, informational crisis, and authoritarian crisis were established. In this regard, the inapplicability of Rorty's ironic liberalism, the partial value of Hook's realistic liberalism, and the perspectiveness of Dewey's renascent liberalism were proven. Keywords: American philosophy, philosophy of pragmatism, analytic philosophy, cosmology, epistemology, politics, reconstruction of liberalism, power, freedom, rationality, common sense, person, the public, relativism, absolutism.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойченко Михайло Іванович

2. Boychenko Mykhailo I.

Кваліфікація: д.філос.н., 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Синиця Андрій Степанович

2. Synytsia Andrii Stepanovych

Кваліфікація: д. філ. н., 09.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевчук Дмитро Михайлович

2. Shevchuk Dmytro Mykhailovych

Кваліфікація: д.філос.н., 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Соболевський Ярослав Андрійович

2. Sobolievskyi Yaroslav A.

Кваліфікація: д. філ. н., 09.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лактіонова Анна Валеріївна

2. Laktionova Anna Valeriivna

Кваліфікація: к.філос.н., 09.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Руденко Сергій Валерійович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Конверський Анатолій Євгенович

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Т.А.